

RIIGIHANGE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusaja number	50-24/268919
Otsuse kuupäev	24.04.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	AdStar OÜ vaidlustus Politsei- ja Piirivalveameti riigihankes „Autonoomsete merepäästejaamade soetamine Politsei- ja Piirivalveametile“ (viitenumber 268919) AdStar OÜ pakkumuse tagasilükkamise ja Across the Borders OÜ pakkumuse edukaks tunnistamise otsustele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, AdStar OÜ, esindaja advokaat Mart Parind Hankija, Politsei- ja Piirivalveamet, esindaja Kaisa Kangro Kolmas isik, Across the Borders OÜ, esindajad vandeadvokaat Kaidi Reiljan-Sihvart ja advokaat Crislyn Piirits
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS¹ § 197 lg 1 p-i 5 ja § 198 lg 1 alusel

1. Rahuldada vaidlustus ja tunnistada kehtetuks Politsei- ja Piirivalveameti otsused lükata tagasi AdStar OÜ pakkumus ja tunnistada edukaks Across the Borders OÜ pakkumus (13.03.2024 otsus nr 1.13-2.18/3-5, alapunktid 2.1. ja 2.2.).
2. Mõista Politsei- ja Piirivalveametilt AdStar OÜ kasuks välja tasutud riigilõiv 1280 eurot ja lepingulise esindaja kulud 2501,67 eurot käibemaksuta.

EDASIKAEBAMISE KORD

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (RHS § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 07.12.2023 avaldas Politsei- ja Piirivalveamet (edaspidi Hankija) riigihangete registris avatud hankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Autonoomsete merepäästejaamade soetamine Politsei- ja Piirivalveametile“ (viitenumber 268919) hanketeate.

¹ Riigihangete seadus

13.03.2024 võttis Hankija Riigihankes vastu otsuse nr 1.13-2.18/3-5 ja mh:

- 1) lükkas AdStar OÜ (edaspidi Vaidlustaja) pakkumuse tagasi (alap 2.1.);
- 2) tunnistas edukaks Across the Borders OÜ (edaspidi Kolmas isik) pakkumuse (alap 2.2.).

2. 25.03.2024 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Vaidlustaja vaidlustus Hankija 13.03.2024 otsustele lükata tagasi Vaidlustaja pakkumus ja tunnistada edukaks Kolmanda isiku pakkumus.

3. Vaidlustuskomisjon teatas 03.04.2024 kirjaga nr 12.2-10/50 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 08.04.2024 ja neile vastamiseks 11.04.2024. Vaidlustaja taotluse alusel muutis vaidlustuskomisjon neid tähtaegasid. Uuteks tähtpäevadeks olid 09.04.2024 ja 15.04.2024.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks Hankija ja Kolmas isik.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **AdStar OÜ**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

4.1. Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamine on õigusvastane

4.1.1. Vaidlustaja pakkumus ei ole tehnilise kirjelduse (edaspidi TK) p-ga 1.6. vastuolus.

Merepäästejaama väliskorpus ei pea olema tingimata valmistatud min 5 mm paksusest klaas(fiber)plastist, vaid lubatud on ka muu „*samaväärne materjal*“². Vaidlustaja pakkumus näeb merepäästejaama katusekatte materjalina ette MBR-katte² (kõnekasutuses SBS-kate, mis aga – nagu seletatud A. K. eksperthinnangus (lisa 2) – ei ole siiski lõpuni täpne, selles dokumendis on edaspidi räägitud MBR-ist).

Hankija on hinnanud, et Vaidlustaja pakutud MBR-kate ei ole 5mm paksuse klaas(fiber)plasti suhtes samaväärne materjal.

4.1.2. Hankija ei ole riigihanke alusdokumentides (edaspidi RHAD) kehtestanud mistahes samaväärsuse kriteeriumeid. Samaväärsus tähendab võrdväärsust, analoogiat toote oluliste omaduste osas³.

4.1.3. Hankija on Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükanud ilma, et ta oleks viimasega MBR-katte samaväärsuse teemal (sisuliselt) konsulteerinud. Seeläbi on Hankija rikkunud protseduurireegleid.

Ükski RHAD tingimus ei näe ette, et pakkuja peaks juba pakkumuse koosseisus esitama tõendeid, mis on spetsiaalselt mõeldud tõendama pakkuja pakutava merepäästejaama väliskorpuse (katuse)materjali samaväärsust 5mm paksuse klaas(fiber)plastiga. Pakkuja ei

² Täpsemalt ICO Carrara bituumenrullmaterjal.

³ VAKOo 51-23/259110, p 11.1

saanudki seda teha, sest Hankija ei ole RHAD-s avaldanud, täpsemalt mida ta peab hangitava asja väliskorpuse materjali olulisteks omadusteks.

Hankija on kahel korral (19.01.2024 ja 22.02.2024) pöördunud teatud küsimustega Vaidlustaja poole, kuid need on olnud üldised.

4.1.4. Hankija 13.03.2024 otsusest võib järeldada, et ta hindas kahe materjali samaväärsust lähtuvalt (üksnes) *remontimise ja hoolduse lihtsusest, raha- ja ajakulust*.

Vaidlustaja pöördus eksperthinnangu saamiseks A.K. poole, kel on kutse „volitatud ehitusinsener, tase 8“ spetsialiseerumisega „hoonete ehitus“⁴, kel on erialast staaži 27 aastat, kes on tunnustatud ehitusekspert ning kes on Eesti Katuse- ja Fassaadimeistrite Liidu ja Eesti Ehitusinseneride Liidu liige.

A. K. eksperthinnangu (vaidlustuse lisa 2) lõppjäreldest järgi on Hankija väited kõnealuste materjalide kohta „suuremas osas asjatundmatud“. Ekspert järeldab, et „hanke otsuses väljatoodud väidete koostaja on ületanud MBR ja selle omaduste hindamisel oma pädevuse piire“⁵. A. K. hinnangul on Hankija välja toodud väited „MBR materjale halvustavad ja ebakohased. MBR kvaliteediomadusi, paigaldus- ja remondivõimalusi ning vastupidavust ajas on ilmselgelt alahinnatud.“ Enamgi veel, A. K. oma 27-aastase staaži jooksul ei ole kordagi kokku puutunud klaas(fiiber)plastist lamekatuse hüdroisolatsioonimaterjaliga ning vastupidiselt Hankija väidetule eeldab klaas(fiiber)plastiga töötamine kindlasti eriteadmisi, -oskusi ja vastavaid tööriistu. Sellele materjalile paranduste tegemine on võrreldes MBR-iga aeganõudvam ja tõenäoliselt ka kallim, kusjuures tõenäoliselt eeldab paigaldus pluss temperatuure. Suure tõenäosusega ei ole klaas(fiiber)plastist materjale saadaval tavalistes ehituspoodides ning inimesi, kes tunnevad sellise materjali paigaldust, on Eesti ehitus- ja lamekatuseturul kindlasti oluliselt vähem kui MBR-i paigaldajaid.

A. K. on kommenteerinud iga üksikut väidet, mis Hankija 13.03.2024 otsuses Vaidlustaja pakkumust puudutavad:

- (1) merepäästejaama katus ei ole nõ käidav katus ega katuseterrass, vaid tavalise hoolduskoormusega katus, mis ei peagi taluma mingit erilist koormust (nt teravad ja rasked esemed katusel, pidev viibimine ja kõndimine katusel jne);
- (2) on ebaõige väide, et lamekatus vajab rohkem hooldust kui kaldkatus;
- (3) MBR-katte puhastamine on lihtne, odav ja kiire;
- (4) klaas(fiiber)plastist materjali hooldus ja remont seondub suurte kulutuste ja muude probleemidega (asjatundjate ja materjalide puudus jne).

Vaidlustaja pöördus arvamuste saamiseks veel ka P. Š., kel on klaas(fiiber)plasti tootmise ja parandamise valdkonnas kogemust üle 10 aasta, ning A. T., kes on üks Eesti edukamaid minimajade tootjaid ja eksportijaid, poole. Nende mõlema vastused Vaidlustaja püstitatud küsimustele (lisad 3 ja 4) kinnitavad täiendavalt, et Hankija arusaam asjadest on ekslik ja Vaidlustaja pakutud MBR-kate on klaas(fiiber)plastiga samaväärne, seda kindlasti vähemasti selles aspektis, mida Hankija hindas.

P. Š. on mh selgitanud, et:

⁴ <https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Tunnistused/vaata/11237940/1>

⁵ Sõna „pädevus“ siinkohal tähenduses „kompetents“, st teadmised ja oskused.

- (1) klaas(fiiber)plasti kui vähelevinud ehitusmaterjali remontimiseks on „absoluutselt“ vaja spetsialisti teadmisi ja väljaõpet – nende tööde teostamine asjatundmatu isiku poolt võib lõppeda väga halbade tagajärgedega;
- (2) klaas(fiiber)plasti remonttööd on töötajale erinevatel põhjustel ohtlikud;
- (3) klaas(fiiber)plasti remont vajab erilisi töötingimusi;
- (4) klaas(fiiber)plasti remontimine on ajamahukas ja kulukas;
- (5) Hankija väide, et „klaas(fiiber)plast on parandatav fiibermaterjalist kanga ja vaiguga, parandamine ei eelda hankijalt erilisi teadmisi ega oskusi“, on „nonsense“.

A. T. on mh selgitanud, et:

- (1) OÜ ÖÖD kasutab minimajade katustel enamasti SBS-materjali (A. K. selgituste valguses: MBR-i) ning selliseid tooteid on edukalt tarnitud väga erinevasse kliimasse (sh nii sooja kui külma kliimasse);
- (2) OÜ-l ÖÖD ei ole oma minimajade transportimisel katustele vigastusi tekkinud.

4.2. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsust (Hankija 13.03.2024 otsuse p 2.2) vaidlustab Vaidlustaja lähtuvalt nn otsuste järgnevuse põhimõttest. Nimelt, kuna Vaidlustaja pakkumus on kehtestatud hindamiskriteeriumide järgi parim ning Vaidlustaja pakkumuses ei esine Hankija väidetud mittevastavust, siis pidanuks Hankija edukaks tunnistama Vaidlustaja, mitte Kolmanda isiku pakkumuse.

4.3. Vaidlustaja esitas täiendavad seisukohad.

4.3.1. Vastavustingimus „Samaväärsus“ ei ole Hankija enda välja mõeldud ja sõnastatud, vaid tegu on riigihangete registri pakutava tüüpklausega, mille paljud Eesti hankijad ilma pikemata lisavad *as is* kujul kahe-kolme hiireklõpsuga oma hanke vastavustingimuste sekka. Selle tüüpklause väga üldine sõnastus, mis mitte kuidagi ei konkretiseeri mingite tõendite esitamise ajahetke, ütleb vaid, et „*vajadusel on samaväärsus selgitatud ja tõendid samaväärsuse kohta lisatud.*“ Antud juhul ei olnud Vaidlustajal „vajadust“ ja tõtt-öelda ka võimalust samaväärsustõendeid pakkumusele lisada.

Samaväärsust ei saa tõendada abstraktselt ja üldiselt, so ilma teadmiseta, öieti mida tuleb tõendada, mida tuleb pidada toote olulisteks omadusteks ning millistele aspektidele tuleb keskenduda. Selleks, et anda tõsiseltvõetav ja informeeritud hinnang objekti A samaväärsusele objekti B suhtes, peab olema selgelt defineeritud – seda eriti õiguslikku tähendust omavas kontekstis –, millest lähtuvalt samaväärsust hinnatakse.

Käesoleval juhul ei maininud Hankija RHAD-s ega suhtluses huvitatud ettevõtjatega sõnagagi, mis on tema hinnangul merepäästejaama väliskorpuse olulised omadused. Järelikult ei saanud Vaidlustajal ega ka ühelgi teisel pakkujal olla vähimatki teadmist, õigupoolest mida tal tõendada tuleb, kui ta otsustab pakkuda muud väliskorpuse materjali kui klaas(fiiber)plast.

Hankija viide, et ükski pakkuja ei küsinud TK p 1.6. kohta, kus on lubatud pakkuda klaas(fiiber)plastiga samaväärset materjali, küsimusi, on selles kontekstis mittemidagiütlev fakt. Seadus ei nõua, et hankest huvitatud ettevõtja peaks kohustuslikus korras hankijalt mingeid konkreetse sisuga küsimusi küsima. Küsimuste esitamata jätmisest ei saa automaatselt ja tõsikindlalt järeldada, et kõik on ettevõtjatele detailideni selge.

Samaväärsustõendid tuleb juba pakkumusele lisada siis, kui eeldused selleks on hankija poolt loodud, st hankija on enne pakkumuste esitamise tähtpäeva teatavaks teinud, mida ta peab

hangitava toote olulisteks omadusteks ehk millest lähtuvalt ta samaväärsust hindab. Kui seda tehtud ei ole, siis ei saa pakkuja esitada samaväärsustõendeid juba pakkumuse koosseisus.

Vaidlustajale ei ole teada mitte ühtegi vaidlustuskomisjoni või Eesti kohtute lahendit, kus riigihangete registri tüüpklause „Samaväärsus“ oleks tõlgendatud niimoodi, et see tingimata ja isegi siis, kui hankija ei ole eelnevalt andnud vähimatki indikatsiooni selle kohta, millest lähtuvalt ta toote samaväärsust hindab, peab pakkuja esitama samaväärsustõendid juba koos pakkumusega.

4.3.2. Hankija on oma 13.03.2024 otsuses hinnanud SBS-i samaväärsust klaas(fiber)plastiga üksnes ja ainult ühest aspektist: see on *materjali hooldus- ja remondivajadus*. Seda on tegelikult möönnud ka Hankija oma vastuses.

Hankija ei ole Vaidlustaja pakkumust tagasi lükanud ega materjalide samaväärsust hinnanud lähtuvalt sellest, kas materjal on mererajatiste valmistamisel levinud ja sobiv vastavates tingimustes aastaringseks kasutuseks. Kui viimane aspekt võiks veel teoreetiliselt olla toote „oluline omadus“, siis kasutamise levik ei saa seda olla isegi mitte teoreetiliselt.

Hankija on päästejaama väliskorpuse materjali oluliseks omaduseks lugenud hooldus- ja remondivajaduse, ei enam. Kitsalt selle üle saab ja peabki vaidlus käima. See oli ka Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise ainsaks aluseks.

Hankija ja Kolmanda isiku vastustes puutuvad asjasse vaid need mõtteavaldused, mis puudutavad võrreldavate materjalide hooldust ja remonti.

4.3.3. Vaidlustaja esitab lisaks T. N. ekspertarvamuse, mis mitmete küsimuste lõikes üheselt ja süstemaatiliselt kummutab Hankija hinnangu nagu oleks SBS võrrelduna klaas(fiber)plastiga oma hooldus- ja remondivajaduse poolest kuidagi kehvem, pigemini vastupidi (lisa 2). T. N. argumenteerib, et SBS sobib katusekattena ka transporditavale konteinertüüpi minimajale, mis leiab kasutust rannikualal ning et selle hooldamine nõuab minimaalset pingutust. Ka remont ei nõua T. N. selgituste järgi suuri pingutusi või raskesti kättesaadavaid või kalleid töövahendeid. T. N. hinnang on, et SBS on võrreldes teiste lamekatuste kattematerjalidega kõige lihtsamini parandatav.

Vaidlustaja esitab täiendavalt C. M. ekspertarvamuse (lisa 3). Selle järgi nõuavad klaas(fiber)plastist tooted aastaringset hooldust, sh aastas mitu korda pesu, et Gelcoat kate ei hakkaks oksüdeeruma, kusjuures kasutada võib ainult teatud õigeid kemikaale. Vahatada tuleb vähemalt kord aastas. Ka C. M. arvamus kinnitab, et ebaõige on Hankija arusaam nagu oleks SBS-i omadused hooldus- ja remondivajaduse aspektist klaas(fiber)plastist kuidagi halvemad.

Vaidlustaja esitab näitliku tõendina ka ühe geelkattedekihist pealispinnaga (see on klaas(fiber)plasti pealmine pind) toote hooldusjuhise, mis lk-l 5 ütleb, et seda toodet tuleks vahatada vahetult pärast paigaldust ning seejärel vähemalt kord aastas (lisa 4). Hankija väide, nagu oleks klaas(fiber)plast „sisuliselt hooldusvaba“, ei pea tegelikult paika.

4.3.4. Hankija ja Kolmanda isiku vastuste lisad on tõenditena ebausaldusväärsed.

Kolmanda isiku vastuse lisa 1 on K. T. arvamus, mis sisuliselt reservatsioonideta kiidab klaas(fiber)plasti ja laidab SBS-i. K. T. arvamus räägib seda, et klaas(fiber)plast on

„peaaegu hooldusvaba“, ehkki mitmed Vaidlustaja esitatud objektiivsed ja kallutamata tõendid lükkavad selle üheselt ümber.

Kolmanda isiku vastuse lisas 2 on T. O. arvamus, kusjuures see ettevõtja tegeleb ka justnimelt komposiitmaterjali, sh klaas(fiber)plasti müügiga. Ka T. O. kirjeldus klaasfiibri parandamisest ei vasta mõistlikule arusaamale „väga lihtsast parandusest“.

Kolmanda isiku vastuse lisa 3 ja ka Hankija vastuse ainuke lisa on H. P. arvamus, kusjuures viimase poolt Kolmandale isikule antud arvamus üpriski varjamatult agiteerib tarbima üht selle ettevõtja pakutavat toodet, milleks on justnimelt vedelplast. Müügitekst ei ole tõsiseltvõetav tõend vaidlustusmenetluses. Liialduslik on H. P. poolt Hankijale antud arvamuse sissejuhatuses öeldu, et ta „ei ole kuidagi hankega seotud ja on erapooletu“. Mitte kuidagi ei ole välistatud, et kui riigihanke peaks võitma pakkuja, kelle pakkumus näeb ette klaas(fiber)plasti kasutamise, pöördub see pakkuja hankelepingu täitmise raames Katuse Profid OÜ poole, kuna vaja oleks selle ettevõtte müüdavat materjali. Täiendavalt tuleb toonitada, et H. P. arvamusel on allkirjastamata, mistõttu on need usaldusväärse ekspertarvamuseks juba eos diskvalifitseeritud.⁶

Kolmas isik ja Hankija heidavad Vaidlustaja esitatud A. K. eksperthinnangule ette, et selles öeldu kohaselt pole A. K. kordagi isiklikult kokku puutunud klaas(fiber)plastiga. Sellest näivad nad tuletavat, et see hinnang on juba eos tõendina kasutuskõlbmatu. Selline kriitika ei ole kohane. Vaidlustuses on ette loetud A. K. professionaalne tunnustus, staaž, kogemus ja liikmesus. Ei saa olla mõistlikku kahtlust, et kutsega „volitatud ehitusinsener, tase 8“ (spetsialiseerumine: hoonete ehitus) isik, kel on 27 aastat erialast staaži, omab kõrgeid ehitusalaseid teadmisi, sh erinevate ehituslike materjalide kohta. Selleks, et tunda mingit ehitusmaterjali – isegi peensusteni –, ei pea isik olema tingimata sellega ise tööd teinud (vahetult kokku puutunud). Vastasel juhul tuleks kõik kõrgemates koolides teooriat lugevad õppejõud, kes ise praktikuna ei tegutse, hinnata ebakompetentseteks arvamuse andjateks.

Hankija on avaldanud arvamust, et A. K. ei pruugi olla aru saanud, mis kontekstis ta talle esitatud küsimustele vastab. Sellise kahtluse tõstatamine on mõistetamatu. A. K. eksperthinnangust selgub läbivalt (alates pealkirjast kuni detailsema sisuni), et ta annab teatud probleemipüstitusele hinnangu riigihanke ja selle tingimuste ning Hankija hinnangu te valguses.

4.3.5. Vaidlustaja pakutaval IKO Carrara Tecno SN 7,5 m SBS-kattel on nii alus- kui pealiskihis kasutatud baasmaterjalina (ing k *base carrier*) klaasfiiberplasti (lisa 1 ja seal lk 1 sissejuhatavas osas „---/ polyester-glass combination inlay“). Internetis on klaasfiiberplasti (polüesterklaasi) kohta jagatud mitmeid selgitusi, millest üks on: „*Made from a combination of polyester resin which is reinforced with fibreglass strands and set, Polyester Glass is a tough, strong, rigid electrical insulation sheet material.*“⁷

Niisi on Vaidlustaja pakutav katusekate olulises osas tegelikult väga sarnane Hankija poolt otse nimetatud klaas(fiber)plastiga. Võimalik, et see tõsiasi on Hankijal oma hinnangu kujundamisel kahe silma vahele jäänud, olgugi et seda infot sisaldas ka Vaidlustaja poolt Hankija küsimise peale hankemenetluses esitatud dokument (lisa 5 ja seal lk 2 ja 3, kus on membraani korgilehe juures räägitud „polüester/klaasist“). Seda enam on õigustamatu väita,

⁶ Vrd ses osas VAKOo 148-21/224842, p 22.

⁷ <https://www.swiftsupplies.com.au/polyester-glass>

et Vaidlustaja pakutav materjal ei ole klaas(fiber)plastiga samaväärne, sh hooldus- ja remondivajaduse osas.

4.3.6. Vaidlustuskomisjon hindab Hankija otsuse õiguspärasust selle vastuvõtmise aja seisuga. See tähendab, et vaidlustuskomisjon annab vaidlustatud otsusele hinnangu nende põhjenduste peeglis, mis on esitatud asjaomast otsust sisaldavas aktis või selle juurde kuulavas dokumendis, ning neid asjaolusid silmas pidades, mis esinesid ja olid teada otsuse vastuvõtmise ajal.⁸

4.3.7. Vaidlustaja küsis P. Š. täpsustatud arvamuse, mis üksnes kinnitab ja täpsustab tema eelmises arvamuses väljendatud seisukohti (lisa 8). Nii nt on ekspert selgitanud, et klaas(fiber)plasti pealmiseks kihiks olev Gelcoat või Topcoat värv vajab pidevat hooldust ning seda tuleb korduvalt vahatada, poleerida ja vajadusel mõistagi parandada. Mida rohkem UV-d ja ilmastikumõjutusi see kiht saab, seda suurem on hooldusvajadus. Veel on P. Š. selgitanud, et klaasfiibriga töötamine vajab erialaseid teadmisi ja oskusi, samuti spetsiaalseid töö- ja töökaitsevahendeid ning teadmisi kemikaalidest. Nagu varemgi, on eksperdi järeldus, et klaas(fiber)plasti hooldus ja parandamine on keerulisem ja kallim kui see on üldlevinud ehitusmaterjalide puhul (mille hulka võib arvata ka SBS-i).

5. Hankija, Politsei- ja Piirivalveamet, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. „Vastavustingimused“ oli esitatud tingimus „Samaväärsus“. Tingimuse juurde oli mh lisatud selgitus: „Pakkuja kinnitab, et pakkumus vastab hanke alusdokumentides nõutule ja vajadusel on samaväärsus selgitatud ja tõendid samaväärsuse kohta lisatud“. Tingimuse „Samaväärsus“ juures oli ka järgmine küsimus ettevõtjale, millele pakkuja sai vastata „Jah“ või „Ei“: *Pakkuja kinnitab, et pakkumus vastab hanke alusdokumentides nõutule ja vajadusel on samaväärsus selgitatud ja tõendid samaväärsuse kohta lisatud. (Raadionupp valikutega "Jah/Ei")*.

Vaidlustaja vastas küsimusele „Jah“.

Vaidlustajal oli kohustus esitada samaväärsuse kohta selgitused ja tõendid koos pakkumusega, sest Vaidlustaja pakkus TK p-is 1.6. nimetatud väliskorpuse (sh katus) materjalina muud materjali kui klaasfiiberplast.

Hankija pöördus 19.01.2024 Vaidlustaja poole küsimusega: „Millistest esitatud dokumentidest võib hankija leida samaväärsust tõendavad dokumendid SBS katusekatte materjali kohta?“ SBS-katusekatte materjali samaväärsuse kohta vastas Vaidlustaja Hankija 19.01.2024 esitatud küsimusele 25.01.2024 järgmiselt: „P.4 – Pakkumises on katusekatte materjaliks kaks kihti SBS bituumen rullmaterjali. Paigaldus vastavalt tootja poolt ette nähtud juhistele. Üks enimlevinud ja kaasaegne katuse- hüdrolatsioonilahendus lamekatustele. Samaväärsus on kindlasti tagatud oma laia kasutuse ja töökindluse pärast. Õigesti paigaldatud katusekatte dokumenteeritud eluiga 25+ aastat. Plussid: Laialdaselt kasutuses, pikk eluiga, lihtsasti parandatav/vahetatav, valge pikkakate tagab parema UV-kaitse alandab pinnatemperatuuri üle 30°C, vähendades termilisi šokke. Suvel tagab parema sisekliima merepäästejaamas. Katusel on võimalik käia ja hooldada/puhastada päiksepaneeli. Lisana kaasas tootja poolne tehniline informatsioon „SBS katusekate IKO-Carrara.pdf“ ja paigaldusjuhised Katuse pinnakatte aluseks on kasutatud niiskuskindlat vineeri või samaväärset niiskuskindlat OSB3 plaati. Pakkumises on kogupaksus näidatud 25mm, kuid muudaksin selle 2 x 18mm (36mm)

⁸ VAKOo 209-20/225529, p 16.

Kahe plaadi vahel õhutussooned. Pakkuja kinnitab, et antud lahendused on samaväärsed. Pakub tehniliselt kvaliteetset ja pika elueaga toodet. Vastan meelega tekkinud küsimustele ja pakun lisainfot tehniliste lahenduste kohta.“

Hankija tuvastas, et Vaidlustaja 25.01.2025 antud selgitusi ja lisamaterjali (vastusega koos esitatud dokumendid) pakkumuse koosseisus ei esitatud. Hankija küsimusele jättis Vaidlustaja sisuliselt vastamata.

Hankija hinnangul puuduvad Vaidlustaja pakkumuses (pakkumuse esitamise seisuga) selgitused ja tõendid SBS-katusekatte materjali samaväärsuse kohta.

Euroopa Kohtu 12.07.2018 otsuses kohtuasjas C-14/17 (p-id 29 ja 35) on selgitatud, et läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtte tagamiseks peab samaväärsus olema tõendatud pakkumuse esitamise hetkel, va erandlikud juhud, mis antud hanke puhul ei esine. Seega Hankija ei pidanud täiendavat informatsiooni, dokumente või tõendeid peale pakkumuste esitamise tähtaega arvesse võtma, rääkimata võimaluse andmisest esitada samaväärsuse tõendamiseks tõendeid juurde. Põhjusel, et pakkumuse esitamise seisuga ei olnud materjali samaväärsus tõendatud nagu vastavustingimused seda nõudsid, saab asuda ka seisukohale, et Hankijal ei olnud pakkumuse esitamise aja seisuga võimalik SBS-katusekatte materjali klaasfiiberplastiga samaväärseks lugeda.

5.2. Hankija eeldas, et TK p 1.6. on pakkujatele selge. RHS ei näe ette, et Hankijal oleks olnud kohustus samaväärsete materjalide lubamisel RHAD-s välja tuua samaväärse materjali omadusi või sätestada nõudeid samaväärsele materjalile. Samale seisukohale on jõudnud ka vaidlustuskomisjoni 25.05.2023 otsuse 53-23/261430 p-is 10.2.

Hankija on vaidlustatud otsusega lükanud tagasi Vaidlustaja pakkumuse hoopis teisel põhjusel kui vaidlustuskomisjoni otsuses 53-23/261430 p-s 10.7 välja toodud põhjus, milleks oli see, et pakkuja selgituste põhjal ei olnud võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust RHAD-s esitatud tingimustele. Käesoleval juhul lükkas Hankija pakkumuse tagasi põhjusel, et pakkumus ei vasta RHAD-s esitatud tingimustele (st, et Hankija oli veendunud, et tegemist ei ole samaväärse materjaliga).

5.3. SBS-katusekatte materjal ei ole samaväärne klaasfiiberplast materjaliga. Hankija on materjalide samaväärsuse hindamisel pidanud oluliseks materjali kasutusomadusi (hooldus- ja remondivajadus). Materjalide kasutusomaduste hindamisel on Hankija aluseks võtnud Vaidlustaja esitatud pakkumuse, dokumendid, teadusartiklid, oma kogemuse klaasfiiberplast materjalist esemete kasutamisel.

Hankija tõi vaidlustatud otsuses välja, et klaasfiiberplast materjali hooldamine ja remontimine on lihtsam, soodsam ja vähem aeganõudvam kui SBS-katusekatte materjali hooldamine ja remont. Hankija on materjali olulisi kasutusomadusi hinnanud lähtuvalt hankeesemest ja selle kasutuseesmärgist.

Hankija seisukohtade õigsust kinnitavad ka katuste eksperdi H. P. vastused Hankija küsimustele (lisa – Katuste eksperdi H. P. vastused Hankija küsimustele). Katuste ekspert H. P. leiab samuti, et klaasfiiberplast materjalist katust on lihtsam hooldada kui SBS-katusekatte materjalist katust (lisa - küsimus ja vastus nr 7) ning, et pikas perspektiivis on aja- ja rahakulu klaasfiiber katuse hooldamisel väiksem (lisa – küsimus ja vastus nr 9 ja 10). H. P. on hinnangu

andmisel lähtunud ka hanke eseme spetsiifikast. Klaasfiiberplast materjalist paatide pisivigastusi on Hankija merepääste valdkonnas tegutsevad teenistujad spetsiaalse vaigu ja kangaga iseseisvalt parandanud omamata selleks eriväljaõpet. Seevastu SBS-bituumenmaterjali vigastuste parandamise praktiline kogemus (sh keevitusmeetodil parandamine) ja väljaõpe Hankija teenistujatel puudub.

Kui jätta kõrvale SBS-katusekatte materjali ja klaasfiiberplast materjali kasutusomadused, siis tegemist on materjalidega, mis on väga erinevad nii keemilise koostise kui ka füüsikaliste omaduste poolest. Näiteks võib SBS-katusekatte materjali olulise füüsikalise omadusena välja tuua elastsuse (Building Materials in Civil Engineering, toimetaja Haimei Zhang, Woodhead Publishing, 2011, leitav: [Styrene-Butadiene-Styrene - an overview | ScienceDirect Topics](#)), klaasfiiberplasti puhul seevastu jäikuse (Kamal K. Kar. Handbook of Fly Ash, 2022, leitav: [Fibreglass - an overview | ScienceDirect Topics](#)). Näitena saab veel tuua ka kahe materjali erineva tõmbetugevuse. Näiteks on termoplastiliste elastomeeride (sh SBS) tõmbetugevus 0,7...80 N/mm² ja klaasplastidel (sh klaasfiiberplast) 100...2100 N/mm² (Priit Kulu, Mart Saarna, Riho Tarbe, Jaan Kers, Renno Veinthal. Materjaliõpetuse praktikumide ja kodutööde juhendid. Tallinna Tehnikaülikooli Materjalitehnika instituut, 2010, lk 15, tabel 1.1, leitav: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiRGY_KKFAxU9HRAIHfibAP0QFnoECBkQAAQ&url=https%3A%2F%2Fdigikogu.taltech.ee%2Fet%2FDownload%2F88eae971-d4e9-4ff1-86f4-76bf6412b8bf&usg=AOvVawlGncQeoBEyLfnQjfpddzWW&opi=89978449). Juba ainuüksi SBS- katusekatte materjali ja klaasfiiberplast materjali füüsikaliste omaduste erinevuse tõttu ei ole võimalik asuda seisukohale, et tegemist on samaväärsete materjalidega.

5.4. Nii vaidlustuses kui ka vaidlustuse juurde lisatud A. K. eksperthinnangus (vaidlustuse lisa 2 p 7.7) on välja toodud, et ekspert ei ole klaas(fiber)plastist lamekatuse hüdroisolatsioonimaterjaliga oma praktika jooksul kokku puutunud. Lisaks on ekspertarvamuses ümberlõkatud väiteid, mis on leitavad Vaidlustaja enda poolt esitatud dokumentidest. Näiteks tuuakse A. K. eksperthinnangu p-is 6.2.9 välja: „Viide kaevude ja veesülitite puhastamise vajadusele ei ole asjakohane, kuna antud minimajal selliseid ei ole.“ Viide kaevude ja veesülitite puhastamisest pärineb Vaidlustaja poolt teabevahetuse kaudu esitatud paigaldusjuhise. A. K. ekspertarvamuse p-is 5.3 tuuakse välja, et: „SBS ei ole hüdroisolatsioon ja seda ei ole võimalik katusele paigaldada.“ ja p-is 5.4: „Allakirjutanu eeldab, et hanke otsuses on tellija esindaja mõelnud SBS all tegelikult MBR-i.“. Hankija ei ole vaidlustatavas otsuses terminitega eksinud. Hankija on otsuses kasutanud termineid, mida Vaidlustaja on pakkumuses kasutanud. Vaidlustatud otsuse tegemisel hindas Hankija SBS – katusekatte materjali kasutusomadusi. Hankija kui ehitustehnilisi teadmisi mitteomav isik ei pidanudki aru saama, et Vaidlustaja pidas silmas hoopis MBR-i. Vaidlustaja ei ole terminit MBR pakkumuses ega hankemenetluse teabevahetuses kordagi välja toonud.

P. Š. ekspertarvamuses (vaidlustuse lisa 2) annab ekspert vastuse ka järgmisele küsimusele (küsimus nr 12): *Kuidas kommenteeriksite väidet: „Klaas(fiber)plast on parandatav fiibermaterjalist kanga ja vaiguga, parandamine ei eelda hankijalt erilisi teadmisi ega oskusi“?* P. Š. on vastanud küsimusele: „Nonsense“. Vastus jääb Hankijale arusaamatuks. Hankija on vaidlustatavas otsuses viidanud, et info vigastuste parandamise viisi kohta pärineb teadusartiklist (vaidlustatud otsusest leitav viide artiklile). Katuste ekspert H. P. on Hankija küsimusele: „Kas klaasfiiberplast materjali parandamisega vaigu ja fiiberkangaga saavad hakkama vaid spetsialistid või saab ka tavapärane keskmine inimene hakkama?“ vastanud järgmiselt: „Pigem saab ka tavaline inimene hakkama“. Lisaks on Hankijal kogemus

klaasfiiberplast materjalist paatide pisivigastuste parandamisel kanga ja vaiguga. Hankijale jääb mulje, et eksperdile ei ole teada, millises kontekstis ta küsimustele vastab.

A. T. arvamus ei ole Hankija hinnangul antud vaidluses asjakohane, sest ÖÖD OÜ majad ei ole võrreldavad hanke esemega. Esiteks on erinevad hoonete tehnilised tingimused ja nõuded. Teiseks, ÖÖD OÜ majade eesmärk on turism ja/või meelelahutus, Hankija jaamad püstitatakse merepäästeliste tegevuse elluviimiseks. Hankija hinnangul ei ole antud vaidlustuses küsimus selles, kas mingi teine materjal võiks üldiselt hanke eseme katuseks sobida, vaid selles, kas SBS- katusekatte materjali saab pidada samaväärseks Hankija poolt soovitud materjaliga.

5.5. Vaidlustusmenetluse käigus on hankija tuvastanud veel põhjuseid, mis tooksid kaasa samal alusel (RHS § 114 lg 2) ja samal põhjusel (pakkumus ei vasta riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele) pakkumuse mittevastavaks tunnistamise. Lisaks vaidlustatavas otsuses toodule ei saanud pakkumust lugeda samaväärseks pakkumuse esitamise hetkeseisuga ja selles küsimuses Hankijal kaalutlusruumi ei ole, kuna samaväärsuse tõendamise nõue pakkumuse esitamise hetkel oli täielik ja üheselt mõistetav.

Lisaks leiab Hankija, et pakkumust ei saa lugeda TK p-is 1.6 esitatud tingimusele vastavaks, sest merepäästejaama väliskorpus (va ukсед ja aknad) pidi olema tervenisti ühest materjalist – klaasfiiberplast või samaväärne materjal ehk siis pakkuja oleks pidanud pakkuma merepäästejaamale väliskorpust, mis koosneb tervenisti vaid ühest materjalist. Vaidlustaja pakkumuse kohaselt on merepäästejaama katuse ja fassaadi väliskorpuse materjalid erinevad.

Hankija mõistab, et ei ole eelmises lõigus toodud asjaolusid oma otsuses nimetanud ja seetõttu ei pea vaidlustuskomisjon neid asjaolusid vaidlustatava otsuse õiguspärasuse hindamisel arvesse võtma. Samas on Hankija veendunud, et pakkumuse tagasilükkamiseks on õiged ja asjakohased ka põhjendused, mis Hankija on vaidlustatavas otsuses välja toonud.

5.6. Hankija leiab, et vaidlustatud otsuse kehtetuks tunnistamisel peaks ta vastu võtma samasisulise otsuse pakkumuse mittevastavuse tõttu riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele, kui otsust saab pidada sisuliselt õigeks. Juhul, kui vaidlustuskomisjon leiab, et vaidlustatavas otsuses esitatud põhjendused on ebaõiged (mida need ei ole), tuleks vaidlustus ikkagi jätta rahuldumata, sest SBS-katusekatte materjal ja klaasfiiberplast on oma keemiliste ja füüsikaliste omaduste poolest täiesti erinevad materjalid. Ka katuste ekspert H. P. on arvamisel, et SBS-katusekatte materjal ei ole samaväärne klaasfiiberplastiga (Lisa - küsimus ja vastus nr 1). Lisaks on ekspert toonud välja, millised materjalid võiksid tema hinnangul klaasfiiberplastiga samaväärsed olla (Lisa - küsimus ja vastus nr 2).

5.7. Hankija esitas täiendavad seisukohad.

5.7.1. Vaidlustaja seisukoht, et ta oli teadmatuses, mida ta pidi materjali samaväärsuse tõendamiseks esitama, on ebausutav.

Riigihankes oli esitatud veel ka teine vastavustingimus „*Pakutav autonoomne merepäästejaam peab vastama hankija tehnilisele kirjeldusele (lisa 1)*“. Tingimuse juurde oli mh lisatud selgitus: „*Pakkuja esitab pakutavate autonoomsete merepäästejaamade tooteinfo/materjalide spetsifikatsioonid koos tõlgetega, mille põhjal on hankijal võimalik veenduda, et pakutav autonoomne merepäästejaam vastab hankija tehnilises kirjelduses sätestatud tingimustele*“. Seega, lisaks vastavustingimusele „Samaväärsus“, oli hankes ka

teine vastavustingimus, mis kohustas Vaidlustajat esitama pakkumuse koosseisus hanke eset puudutav tooteinfo ja materjalide spetsifikatsioonid (sh katuse kohta käiv info ja spetsifikatsioonid). SBS-katusekatte tooteinfot/materjali spetsifikatsiooni pakkumuse esitamise ajahetkel pakkumuse koosseisus ei esitatud. Ka eelviidatud tingimusest lähtuvalt tuli Vaidlustajal esitada dokumentatsioon, mille põhjal saab Hankija veenduda, et tegemist on TK (sh TK p 1.6.) vastava hanke esemega. Tingimuse eesmärk oli veenduda pakutavate materjalide sobivuses.

5.7.2. Hankija leiab, et klaasfiiberplast on üks sobivamaid materjale arvestades hanke eseme funktsiooni ja kasutatavust aastaringelt.

Hankija ei nõustu Vaidlustajaga selles, et Hankija ei ole Vaidlustaja pakkumust tagasi lükanud ega materjalide samaväärsust hinnanud lähtuvalt sellest, kas materjal on mererajatiste valmistamisel levinud ja sobiv vastavates tingimustes aastaringseks kasutuseks. Vastupidi, neid asjaolusid on Hankija nii RHAD koostamisel kui ka otsuste tegemisel arvesse võtnud ning sisuliselt on TK p-id 1.6. ja 1.7. just nendest samadest asjaoludest ajendatuna hanketingimustena formuleeritud.

5.7.3. Hankija ei nõustu Vaidlustaja seisukohaga, et samaväärsusvaidluse kontekstis ei ole küsimuseks see, kas A on B-st „parem“ (kui üldse niimoodi küsida saab – see on eraldi vaidluskoht) või kohasem, vaid see, kas A omadused on B-ga võrreldes teatud spetsiifilistes aspektides võrdväärsed/analoogilised.

Hankija hinnangul ei saa samaväärsus mitte kuidagi tähendada analoogiat. Samaväärsus tähendab kahe eseme võrdväärsust või samasugust väärtust, omadust või kvaliteeti. Analooogia tähendab kahe eseme sarnast või sarnaseid omadusi. Seega sarnane ei saa tähendada võrdsust. Samaväärseks ei saa pidada klaasfiiberplast materjali hooldus- ja remondivajadust ja SBS katusekatte materjali hooldust ja remondivajadust ka seetõttu, et materjalide hooldamiseks ja remontimiseks kasutatakse erinevaid tööriistu ja meetodeid. Seega kui kaht materjali pole võimalik hooldada ja parandada samasugustel viisidel või meetoditel, siis ei saa neid pidada ka samaväärseteks. Materjali erineva hooldus- ja remondivajaduse võrdluse on Hankija välja toonud ka vaidlustatavas otsuses.

5.7.4. Juhul kui SBS-katusekatte sisaldab mingis osas klaasfiiberplasti (Vaidlustaja esitatud materjalide kohaselt sisaldab väga väikeses osas - 250g/m^2), ei tee see SBS-katusekatte materjalist veel klaasfiiberplastiga samaväärset materjali. Lisaks on Vaidlustaja esitatud dokumentides mainitud vaid polüesterklaasi, mitte klaasfiiberplasti. TK p-i 1.6. kohaselt pidi väliskorpuse paksus olema vähemalt 5mm. Juhul kui polüesterklaasi saaks pidada klaasfiiberplastiga samaväärseks materjaliks, siis ei anna polüesterklaasi kiht kokku nõutud 5 mm. Lisaks ei ole Vaidlustaja esitanud paigaldusjuhust pakkumuse esitamise ajahetkel, mistõttu ei saaks selle infoga tagantjärele arvestada ka siis, kui tegemist oleks asjakohase infoga.

5.7.5. Hankija on väitnud seda, et tõmbetugevus on väiksem, mitte oluliselt väiksem. Vaidlustaja kasutab näitlikustamiseks Hankijast erinevat mõõtemetoodikat. Hankija esitas 02.04.2024 seisukohas materjalide tõmbetugevused N/mm^2 kohta, Vaidlustaja vastab tõmbetugevusega N/50mm kohta. Fakt on see, et kui mõõta klaasfiiberplasti tõmbetugevust N/50mm kohta ja SBS-katusekatte materjali tõmbetugevust samuti N/50mm kohta, on klaasfiiberplasti tõmbetugevus ikkagi kõrgem kui SBS-katusekatte materjalil. Lisaks võib

välja tuua, et erinevate allikate andmetel võib klaasfiibri tõmbetugevuseks olla ka 1000-4600 MPa (<https://jpscm.com/products/e-glass-s-glass/>), samas kui SBS-il on see kuni 180 MPa ja polüesterklaasil ca 90 MPa (<https://www.hitempfab.com/wp-content/uploads/2019/10/HST-II-Datasheet.pdf>; 13000 psi = 89,63 MPa).

5.7.6. Hankija on korduvalt selgitanud, et Vaidlustaja pakkumust ei saa tunnistada vastavaks seetõttu, et Vaidlustaja ei esitanud pakkumuses pakutava SBS-katusekatte materjali samaväärsust puudutavaid selgitusi ja tõendid, mistõttu ei vastanud pakkumus vastavustingimusele „Samaväärsus“ pakkumuse esitamise ajahetkel.

Vaidlustaja pakkumus tulnuks RHS § 114 lg 2 alusel tagasi lükata, kuna see kogumis ei vasta kõigile järgmistele tingimustele:

- TK p-ile 1.6., sest SBS-katusekatte materjal ei ole samaväärne klaasfiiberplastiga;
- riigihanke vastavustingimusele „Samaväärsus“, kuna pakkumuse esitamise ajahetkel puudusid pakkumuses selgitused ja tõendid SBS-katusekatte samaväärsuse kohta klaasfiiberplastiga;
- riigihanke vastavustingimusele „Pakutav autonoomne merepäästejaam peab vastama hankija tehnilisele kirjeldusele (lisa 1)“, sest pakutava SBS- katusekatte materjali kohta ei olnud pakkumuse ajahetkel esitatud tooteinfot/materjalide spetsifikatsioone;
- TK p-ile 1.6., sest väliskorpuse materjaliks on esitatud erinevaid materjale (SBS-katusekatte materjal ja alumiiniumkomposiitplaat).

5.7.7. H. P. esitatud seisukohad on käsitletavad tõendina. RHS ei reguleeri, millised nõuded kehtivad vaidlustusmenetluses tõendite esitamisele. Põhjusel ,et tegemist on haldusõiguse valdkonda kuuluva vaidlusega ja et tõendid vajadusel pädeksid ka kohtumenetluses, on õige juhendada halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud nõuetest tõenditele. HKMS § 56 lg 1 kohaselt on tõend igasugune teave, mis on seaduses sätestatud menetlusvormis ja mille alusel kohus seaduses sätestatud korras teeb kindlaks menetlusosaliste nõudeid ja vastuväiteid põhjendavad asjaolud või nende puudumise, samuti muud asja õigeks lahendamiseks tähtsad asjaolud.

Hankija esitas vaidlustuse juurde tõendina katuste ekspert H. P.-le esitatud küsimused ja vastused kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Tegemist on dokumentaalse tõendiga, millel on tõendamisväärtus. Hankija esitatud tõendilt on näha, kes, millal ja milliselt e-maili aadressilt on Hankija küsimustele vastanud.

Hankija eesmärk valdkonna eksperdi või asjatundja seisukoha esitamisel tõendina oli, et see oleks abiks vaidlustatavas otsuses toodud väidete ja seisukohtade lahti mõtestamisel ning kinnitamisel. Hankija hinnangul H. P. ja Kolmanda isiku poolt esitatud arvamused/seisukohad tõendavad Hankija otsuse sisulist õigsust. Hankija põhitegevusala ei ole ehitus ega materjaliteadus, mistõttu on ebamõistlik oodata hankijalt tema otsustes argumentatsiooni, mis on võrreldav ehitus või materjaliteaduste valdkonna eksperdi tasemega.

5.7.8. Fakt on see, et menetluse käigus esitatud Vaidlustaja ekspertide poolt antud arvamused/seisukohad on vastandlikud Hankija ja Kolmanda isiku poolt esitatud arvamustele/seisukohtadele. Menetlusosalised ei ole taotlenud vaidlustuskomisjonilt sõltumatu eksperdi kaasamist (RHS § 195 lg 9), vaid on valinud eksperdid ise. Sarnaselt Vaidlustajale võib ka Hankija leida põhjendusi, miks Vaidlustaja poolt kaasatud eksperte ei

saa käesoleva vaidluse mõistes piisavateks ekspertideks lugeda või põhjendusi, miks Vaidlustaja poolt kaasatud ekspertide arvamusi/seisukohti ei saa tõsiselt võtta. Olukorra näitlikustamiseks toob Hankija välja, et A. K. ekspertarvamuse p-is 4.1.5 väidetakse, et: „*Allakirjutanul puudub ülevaade riigihanke alusdokumentidest ja seal esitatud nõuetest*“. Eeltoodust võib järeldada, et eksperdil puudub ülevaade, millised tehnilised tingimused oli hankija hankeeseme kohta esitanud. Riigihankes oli tingimus, et merepäästejaama väliskorpus peab olema klaasfiiberplastist või samaväärsest materjalist ning vähemalt 5mm paksune. Ekspertarvamuses on hinnatud SBS-i kui katusekattematerjali, aga tegelikkuses oleks pidanud SBS-i hindama kui väliskorpuse materjali tervikuna. Vastuoluline on ka T. N. antud ekspertarvamus (Vaidlustaja täiendavad seisukohad, lisa 2), milles küsimusele nr 15 vastates väidab ekspert, et ta ei tea, milliseid toiminguid tuleb klaasfiiberplasti vettpidavuseks teha 15 aasta vältel. Samas vastates küsimusele nr 17 on eksperdil teadmised olemas ja ta teab väita, et: „*veekindluse tagamiseks peab klaasfiiberplasti viimast vettpidavat kihti regulaarselt uuendama, nõ „üle lakkima/värvima*), *mis ei ole odav ja nõuab eriteadmistega spetsialisti kohaletulekut, samuti teatud tehnoloogiliste tingimuste (temperatuur jms) järgimist*“.

Hankija esitas 12.04.2024 H. P.-le täiendavad küsimused, et kontrollida Vaidlustaja poolt esitatud ekspertide (peamiselt C. M. väited). Tulenevalt vaidlustusmenetluse lühikesest ajaraamist ei jõudnud H. P. Hankija saadetud väiteid sisulisemalt kommenteerida, kuid on siiski veendunud, et Vaidlustaja ekspertide väited, mis puudutavad klaasfiiberplast materjali hooldust ja kestvust, ei vasta tõele (lisa 2).

6. Kolmas isik, Across the Borders OÜ, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Pakkuja pidi juba pakkumuse koosseisus esitama ammendavad tõendid, mis tõendavad alternatiivse materjali samaväärsust. Hankijal ei olnud kohustust pöörduda selgitustaotlusega pakkuja poole.

6.2. Hankija on õigesti järeldanud, et Vaidlustaja pakkumuses kasutatud materjal ei ole samaväärne TK p-s 1.6. nõutud klaas(fiiber)plastiga.

Ükski Vaidlustaja poolt esitatud tõend SBS (või MBR) materjali samaväärsust klaas(fiiber)plastiga ei tõenda, kuivõrd esitatud arvamustes ei ole materjalide analoogsust hinnatud. Asjaolu, kas alternatiivne materjal on põhimõtteliselt hea või sobiv materjal, ei oma materjalide samaväärsuse hindamise seisukohast tähtsust. Veelgi enam – insener A. K. on isegi toonud esile, et ta pole kordagi puutunud kokku klaas(fiiber)plastiga, mistõttu ei saanudki asjatundja anda hinnangut materjalide samaväärsuse kohta ning materjale omavahel võrrelda. Seejuures ei olegi tegemist samaväärsete materjalidega, kuivõrd SBS (või MBR) ja klaas(fiiber)plast on juba olemuslikult täiesti erinevad materjalid, mis ei ole kuidagi samaväärsed, mida kinnitavad mitmete asjatundjate selgitused (Lisad 1-3).

Teiseks on Hankija õigesti järeldanud, et SBS (või MBR) materjal ei ole samaväärne.

Asjatundjad on kinnitanud, et vastavad Hankija põhjendused on õiged. Nii on asjatundjad samamoodi leidnud, et just klaas(fiiber)plast on erinevalt SBS-ist (või MBR-ist) oma omaduste tõttu levinud materjal hanke esemega sarnaste mererajatiste valmistamisel ning on kahtlemata vastupidavam ja soositum materjal mere- ja ilmastikutingimustele, olles mh vastupidavam ka lumele ja jääle võrreldes SBS-iga (või MBR-iga). Täpsemini on eeltoodu kinnituseks asjatundjad leidnud järgmist:

- „Klaas(fiber)plast on mere- ja ilmastikutingimustele kindlasti vastupidavam ja soositum materjal. /.../ klaas(fiber)plast on oma omaduste tõttu levinud materjal mererajatiste valmistamisel, sh on ka paatide-, laevade-, lennu- ja autotööstuses hinnatud materjalina ning lisaks ehitusmaterjalina nii maa peal kui maa all. /.../ materjal on eelistatud, kuna on vastupidavam ka lumele ja jääle ning seda on kergem puhastada teistest võõrkehadest võrreldes kareda SBS/MBR kattematerjaliga” (lisa 1)
- „meie arvates pole SBS- rullmaterjali kasutamine mereäärses ekstreemses piirkonnas pikaajaline lahendus /.../ Seetõttu soovitame katus katta vedelplastiga.“ (lisa 3)
- „meie hinnangul on keeruline nimetada neid samaväärseteks materjalideks, kuna klaas(fiber)plast on tugev ja vastupidav materjal, mida kasutatakse nt laeva-, lennukite, auto- jt korpuste ehitamisel, lisaks ka keerukamate karkasside ja erilahenduste tootmisel(nt laevatekid, droonide detailid jt).“ (lisa 1)
- „Kui nimetada mõned kasutuskohad komposiidile transpordis ja ehituses siis näiteks, kruisilaevade aknapaled, kraanikausid, rongide ja busside kere kattepaneelid, lennuki detailid“ (lisa 2)

Samamoodi on asjatundja leidnud, et erinevalt SBS-ist (või MBR-ist) nõuab klaas(fiber)plast vähem hooldust võrreldes SBS-iga (või MBR-iga) (lisa 1). Lisaks on ka asjatundja kinnitanud, et klaas(fiber)plasti parandamine ei ole keerukas ning selleks pole tingimata vaja palgata spetsialisti (lisa 2). Samuti on asjatundja kinnitanud, et seda saab teha fiibermaterjalist kanga ja vaiguga (lisad 1 ja 2). Samas kui Vaidlustaja enda asjatundja arvamus kinnitab, et SBS-i (või MBR-i) parandamine toimub keevitamismeetodil või külmaliimiga ning eeldab vähemalt teatavaid erialaseid teadmisi (lisa 2).

6.3. Kolmas isik esitas täiendavad seisukohad.

6.3.1. Samaväärsuse hilisem tõendama asumine ei ole lubatud ning Vaidlustaja esitatud hilisemad tõendid tuleb jätta tähelepanuta. Vastavat põhimõtet on kinnitatud nii õiguskirjanduses kui ka Euroopa Kohtu praktikas, kus on leitud, et Hankija peab nõudma samaväärsuse kohta tõendi esitamist koos pakkumusega ega tohi lubada samaväärsust tõendada pärast pakkumuse esitamist.⁹ Hiljem saab selgitusi anda üksnes pakkumuse infokogumi põhjal, mistõttu täiendavate tõendite esitamine lubatud pole.¹⁰ Tegemist on riigihankeõiguse ühe põhialusega, olles läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtete üks olulisemaid väljundeid, mida kinnitab Euroopa Kohtu seisukoht.¹¹

6.3.2. Seda, et SBS-tootelehel toodud koostismaterjalide puhul ei ole tegemist klaas(fiber)plastiga, kinnitab ka Composite Eesti OÜ 15.04.2024 hinnang, millest nähtub, et vastaval tootelehel käib jutt polüestrist ja klaasist kui kiudainetest, mitte nõutud klaaskiu ja polüestervaigu komposiitsest tahkisest (lisa 1, vastus 1). Samamoodi isegi kui Hankija teabenõude vastusele lisatud dokumente tulnuks siiski arvestada samaväärsuse hindamisel (millega Kolmas isik ei nõustu) ja nendest järelduks, et klaas(fiber)plast on SBS-i või MBR-i baasmaterjaliks, siis on ilmne, et lõpptulemusena on materjalid äärmiselt erinevad. Nii on need erinevate keemiliste ja mehaaniliste omadustega, kuna klaas(fiber)plast on jäik, ning mh ühel tekivad paigaldamisel liited ja teisel mitte (Hankija 02.04.2024 seisukoha lisa 1). Seega ei järeldu ka pärast pakkumuse esitamist teabenõude vastusele lisatud dokumentidest ka sisuliselt, et Vaidlustaja esitatud materjal ja klaas(fiber)plast on samaväärsed.

⁹ RHS Komm vlj § 88/31, Euroopa Kohtu lahend asjas C-14/17, p 27, 29-32.

¹⁰ RHS Komm vlj § 88/31.

¹¹ Euroopa Kohtu lahend asjas C-14/17, p 29.

6.3.3. Samaväärsust saab ja tuleb hinnata ka siis, kui olulised omadused ei ole RHAD-is välja toodud. Nii on vaidlustuskomisjon sõnaselgelt leidnud, et „*Õige on see, et RHS ei näe ette, et Hankija oleks pidanud samaväärsete toodete lubamisel riigihanke alusdokumentides: tooma välja ostetava toote omadusi; sätestama nõudeid samaväärsele tootele. /.../ Euroopa kohus on liidetud kohtuasjade C 68/21 ja C 84/21 p-s 83 leidnud, et mõiste „samaväärsus“ tavatähenduses on see, et millelgi on sama väärtus või ülesanne.*“ (VAKOo 53-23/261430, p 10.2). Kui olulisi omadusi pole nimetatud, siis tuleb lähtuda sellest, milline peab olema sama väärtus või ülesanne. Sisuliselt materjali otstarbest ehk ülesandest ja olemusest ehk väärtusest (s.o vastupidavus, sobivus mereäärsesse keskkonda ning hooldus- ja remondivajadus) ongi hankija lähtunud (vt vaidlustatud otsuses toodud põhjendused). Seega on Hankija tegevus olnud õiguspärane.

6.3.4. Kolmas isik on tõendite põhisel selgitanud, et tegemist on omadustelt oluliselt erinevate materjalidega. Seejuures nähtub Kolmas isik 02.04.2024 esitatud asjatundjate arvamustest üheselt, et:

- klaas(fiiber)plast on võrreldes SBS-i (või MBR-iga) vastupidavam välistele mehhaanilistele ja keskkonnamõjudele;¹²
- klaas(fiiber)plast on peaaegu hooldusvaba ning nõuab võrreldes SBS-i (või MBR-iga) vähem hoolt ja hooldust, sh on puhastamisele vastupidavam;⁷
- klaas(fiiber)plast on erinevalt SBS-ist (või MBR-ist) hõlpsasti parandatav, parandamine ei nõua hankijalt erilisi teadmisi ega oskusi.¹³

Vaidlustaja esitatud materjali mittesamaväärsust kinnitab ja Vaidlustaja vastupidised väited ja tõendid lükkab ümber ka Composite Eesti OÜ 15.04.2024 hinnang (lisa 1), millest nähtub, et:

- klaas(fiiber)plast on jäik ja ilmastikukindel, so seda saab kasutada aastaringselt ning materjal talub hästi nii ilmastikku (sh UV-kiirgust) kui ka mehaanilist koormust (vt vastus 2), samas kui SBS-i puhul on tegemist pehme materjaliga, mis on mõeldud jäiga konstruktsiooni katteks-viimistluseks, mitte kandekonstruktsiooniks eneseks (vt vastus 1);
- klaas(fiiber)plast on tänapäevase komposiitmaterjalina sisuliselt hooldusvaba – nii on näiteks tuulegeneraatorite korpused ja labad vastupidavad tuulele, vihmale, lumele, jääle ja päikesele (so UV-kiirgusele) ilma hoolduseta ning seda väga pika aja jooksul (30-50 aastat), samuti merelaevade korpused, mida puhastatakse vaid surveveega. Seejuures on pinna- ja järelhoolduse vahendid (sh vaha) mõeldud toreduseks ja luksuseks, mitte materjali säilitamiseks. Seevastu SBS (või MBR) materjali puhul ei julgeks asjatundja survepesu soovitada;
- komposiittooted ja -materjalid on lihtsalt parandatavad, so ei nõua kallist seadmeparki ega eritingimusi.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise otsuse õiguspärasus

Hankija 13.03.2024 otsuses nr 1.13-2.18/3-5 (alap 2.1.) on Vaidlustaja pakkumus tagasi lükatud ja seda on põhjendatud järgmiselt:

„[---] kuna pakkumus ei vasta riigihanke alusdokumentides sätestatud nõuetele.

¹² Vt Muvor OÜ 02.04.2024. a hinnang, hinnang nr 1

¹³ Vt Composite Eesti OÜ 02.04.2024. a hinnang (vastused 1-4); samuti Muvor OÜ 02.04.2024. a hinnang, hinnang nr 2 ja 3 (b).

Hankija tehnilise kirjelduse punkti 1.6. kohaselt, peab merepäästejaama väliskorpus olema valmistatud vähemalt 5 mm paksusest klaas(fiber)plastist või samaväärsest materjalist.

AdStar OÜ poolt pakkumuses esitatud katusekatte materjal on SBS katusekate (ICO Carrara bituumenrullmaterjal). Pakkuja esitatud dokumendis „Bituumenrullmaterjali paigaldusjuhised“ on selgitatud, et: „Bituumenrullmaterjalist katused ei ole mõeldud katustele, kus toimub pidev liikumine. Käidavates kohtades tuleks katusekate kaitsta puidust restidega. Samuti tuleb bituumenrullmaterjalist katust hoida mehhaaniliste vigastuste eest (naelad, metallist esemed jms). Et vältida vee kogunemist katusele tuleks regulaarselt (2-3 korda aastas) puhastada kaevud ja veesülitid kogunenud prahist“.¹⁴

Lisaks on eelnimetatud dokumendis kirjeldatud võimalikud vajaminevad tööriistad katusekattematerjali paigaldamiseks: „VAJALIKUD TÖÖRIISTAD: gaasipõleti, vedelgaasiballoon(propaan), balloonivõti, rullmaterjalnuga, ehitusnuga, kirves, hari, kustutusballoon, kuivatuskaabits, vuugirull, kindad.“

Pakkuja on esitanud pakkumuse koosseisus kavandid (8_1 ja 10_1 Autonomne_minimaja_SAR_kavand.pdf), millest nähtub, et pakutaval merepäästejaamal on lamekatuse. Kuivõrd tegemist on lame mitte kaldekatusena, tuleb katust sagedamini hooldada ja puhastada sinna kogunenud puulehtedest, okstest, lumest, veest ja muust prahist.

Hankija peab siinkohal vajalikuks selgitada, et klaas(fiber)plast on oma omaduste tõttu levinud materjal hanke esemega sarnaste mererajatiste valmistamisel¹⁵. Hankija on soovinud, et merepäästejaam oleks klaas(fiber)plastist või samaväärset materjalist eelkõige sellepärast, et tagada merepäästejaamavõimalik remondi-ja hooldusvajadusvõimalikult lihtsal viisil, minimaalse raha ja ajakuluga. Tellitavad autonoomsed merepäästejaamad suunatakse aastaringsesse kasutusse ja hankija peab arvestama ka merepäästejaamade transportimise vajadusega erinevate asupaikade vahel. Pakkuja annab autonoomsetele merepäästejaamadele garantii hankelepingu projekti punktis 4 nimetatud alustel (8_1 Autonomne_minimaja_SAR_tehnilised_tingimused.pdf, punkt 21). Hankelepingu punkt 4.2 sätestab, et garantii alla ei lähe juhtumid, mille eest hankija ise vastutab, mistõttu ei ole abiks ka pakkuja poolt antav garantii. Juhul kui merepäästejaama kasutamise või transportimise käigus juhtub, et merepäästejaam(sh katus)saab viga, peab merepäästejaama parandamine olema hankija poolt lihtsasti teostatav.

Kui võrrelda klaasfiberplasti ja SBS katusekattematerjali(ICO Carrara bituumenmaterjal) hooldusvajaduse taset, siis klaas(fiber)plast materjal on hooldusvaba, näilist mustust on võimalik puhastada lihtsate käepäraste vahenditega. Seevastu SBS katusekattematerjali hooldus ja vajadusel parandamine on keerukas. Remondivajaduse korral kaasneb hankijale suurem raha ja ajakulu kui klaas(fiber)plasti materjali puhul. Klaas(fiber)plast on parandatav fiibermaterjalist kanga ja vaiguga¹⁶, parandamine ei eelda hankijalt erilisi teadmisi ega oskusi. Seevastu SBS katusekattematerjali parandamine toimub üldjuhul keevitamismeetodil või külmlüübiga, mis eeldab hankijalt erialaseid teadmisi ja vastavate tööriistade olemasolu(tööriistad välja toodud pakkujaedastatud paigaldusjuhises).

Lähtudes eeltoodust ei saa pidada SBS katusekattematerjali samaväärseks materjaliks klaas(fiber)plastiga. Samuti on Riigihangete Vaidlustuskomisjon vaideotsuses nr 51-23/259110 punktis 6.9.leidnud, et iga toode on erinev, kuid ainuüksi sarnast toodet ei saa pidada teise tootega

¹⁴ ICO carrara koduleht, kättesaadav: <https://be.iko.com/en/iko-whitepaper-periodic-roof-maintenance/>

¹⁵ Abbood, I., S. (et al.2021). Properties evaluation of fiber reinforced polymers and their constituent materials used in structures –A review

¹⁶ Tang, L. (2021). Maintenance and Inspection of Fiber-Reinforced Polymer (FRP) Bridges: A Review of Methods. Materials 2021, 14, 7826.

samaväärseks. Samaväärsus tähendab võrdväärsust, analoogiat oluliste omaduste, tunnuste, mõõtude, garantiiaja jne osas. “

Kokkuvõtlikult on Hankija leidnud, et Vaidlustaja pakkumus ei vasta TK p-ile 1.6., sest Vaidlustaja pakutud SBS katusekattematerjal (ICO Carrara bituumenrullmaterjal) ei ole samaväärne klaas(fiiber)plastiga:

- 1) klaas(fiiber)plast materjal on hooldusvaba, näilist mustust on võimalik puhastada lihtsate käepäraste vahenditega, SBS katusekattematerjali hooldus ja vajadusel parandamine on aga keerukas (remondivajaduse korral kaasneb Hankijale suurem raha ja ajakulu kui klaas(fiiber)plasti materjali puhul);
- 2) klaas(fiiber)plast on parandatav fiibermaterjalist kanga ja vaiguga, parandamine ei eelda erilisi teadmisi ega oskusi, SBS katusekattematerjali parandamine toimub üldjuhul keevitamismeetodil või külmlüimiga, mis eeldab erialaseid teadmisi ja vastavate tööriistade olemasolu.

Vaidlustusmenetluses on Hankija asunud Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamise otsust põhjendama täiendavalt:

- Vaidlustaja pakkumus ei vasta „Vastavustingimuste“ osale „Samaväärsus“, kuna Vaidlustaja pakkumuses puudusid selgitused ja tõendid SBS-katusekatte materjali samaväärsuse kohta klaasfiiberplastiga;
- Vaidlustaja pakkumus ei vasta „Vastavustingimuste“ osale „Pakutav autonoomne merepäästejaam peab vastama hankija tehnilisele kirjeldusele (lisa 1)“, sest pakutava SBS-katusekatte materjali kohta ei olnud pakkumuses esitatud tooteinfot/materjalide spetsifikatsioone;
- Vaidlustaja pakkumus ei vasta TK p-ile 1.6., sest väliskorpuse materjaliks on esitatud erinevaid materjale (SBS-katusekatte materjal ja alumiiniumkomposiitplaat).

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamise otsuse õiguspärasust saab vaidlustuskomisjon kontrollida üksnes otsuses toodud põhjendustest lähtuvalt. Riigikohtu 29.11.2012 otsuse kohtuasjas 3-3-1-29-12 (p-s 20) leidis Riigikohus, et kohus võib haldusakti kontrollimisel arvestada haldusorgani poolt kohtumenetluse käigus esitatud põhjendustega, kui kohus on veendunud, et haldusorgan lähtus sellest põhjenduses haldusakti andmisel. Kui Riigikohtu seisukoht laieneb ka vaidlustusmenetlusele, siis saaks vaidlustuskomisjon arvesse võtta vaid neid uusi põhjendusi, mille osas vaidlustuskomisjon on veendunud, et neist Hankija ka otsust tehes lähtus. Käesoleval juhul on Hankija ise väitnud, et vaidlustusmenetluse käigus on Hankija tuvastanud veel põhjuseid, mis tooksid kaasa samal alusel (RHS § 114 lg 2) ja samal põhjusel (pakkumus ei vasta RHAD-s esitatud tingimustele) Vaidlustaja pakkumuse mittevastavaks tunnistamise.

Seega pole Hankija täiendavad põhjendused (pakkumuses puudusid selgitused ja tõendid, tooteinfo ja spetsifikatsioonid, väliskorpuse erinevad materjalid, aga ka materjalide erinev keemiline koostis ja füüsikalised omadused) olnud Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise otsuse vastu võtmisel aluseks ja neist ei saa selle otsuse õiguspärasuse hindamisel ka lähtuda.

Kohtupraktikas on välja kujunenud põhimõte, mille kohaselt ei too hankemenetluses tehtud viga kaasa hankija otsuse kehtetuks tunnistamist, kui rikutud menetlus- või vorminõue ei mõjutanud küsimuse otsustamist sisuliselt (Riigikohus 3-3-1-24-13, p 26). Vaidlustatud otsuse uute põhjenduste esitamist vaidlustusmenetluses ei saa pidada Hankija poolt menetlus- või vorminõuete rikkumiseks Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamise otsuse vastu võtmisel.

Seega on vaidlusaluseks küsimuseks see, kas Hankija on õigesti ja põhjendatult (lähtuvalt remondi ja hoolduse vajadusest) kindlaks teinud, et Vaidlustaja pakutud SBS katusekattematerjal (ICO Carrara bituumenrullmaterjal) ei ole samaväärne klaas(fiber)plastiga.

7.1. „Vastavustingimused“ kohaselt pakutav autonoomne merepäästejaam peab vastama hankija tehnilises kirjelduses (Lisa 1) sätestatud tingimustele.

Pakkuja esitab pakutavate autonoomsete merepäästejaamade tooteinfo/materjalide spetsifikatsioonid koos tõlgetega, mille põhjal on hankijal võimalik veenduda, et pakutav autonoomne merepäästejaam vastab hankija tehnilises kirjelduses sätestatud tingimustele.

Esitatavad dokumendid peavad olema eesti keeles või eesti keelde tõlgitud.

Ettevõtjalt oodatavad vastused:

1. Palun lisage tingimusele vastavust tõendav(ad) faili(d). (Vabas vormis dokument)

Vaidlustaja on pakkumuses esitanud mh kolm dokumenti:

- 1) 8_1_Autonoomne_minimaja_SAR_kavand.pdf;
- 2) 8_1_Autonoomne_minimaja_SAR_tehnilised_tingimused.pdf;
- 3) 8_1_Fassaad lisa 1 - Alucoil.pdf

Neist nähtub, et Vaidlustaja pakutava merepäästejaama:

- 1) fassaad on teostatud 6mm alumiiniumkomposiitplaatidega. Pakkuja kinnitab, et tegu on samaväärse tootega. Alumiinium komposiitplaadi tehnilised omadused ületavad klaas(fiber)plasti omasid. Toote tehniline spetsifikatsioon on lisatud pakkumusele. (Toode: Alucoil larson fr fassaadiplaat või samaväärne);
- 2) katus on niiskusekindel vineer, SBS katusekate 2 kihti, värvus valge.

TK p-i 1.6. kohaselt merepäästejaama väliskorpus peab olema valmistatud vähemalt 5 mm paksusest klaas(fiber)plastist või samaväärsest materjalist.

Hankija ei ole pidanud Vaidlustaja pakutavat katusekatet (niiskusekindlat vineeri, SBS materjali) samaväärseks klaas(fiber)plastistikuga.

7.2. Olukorras, kus riigihanke alusdokumente ei ole tähtaegselt vaidlustatud, on selles sätestatu kehtiv ning siduv kõigile asjast puudutatuile (Tallinna Halduskohus 3-18-1598, 3-19-70, 3-21-1882). Seega pole oluline see, mis õiguslikult alusel on TK p-i 1.6. lisatud sõnad või samaväärsest materjalist ega ka see, kas Hankijalt on TK p-i 1.6. kohta küsitud enne pakkumuste esitamise tähtpäeva selgitusi või mitte. Pakkujad, Hankija ja ka vaidlustuskomisjon peavad TK p-ist 1.6. lähtuma.

7.3. Vaidlustuskomisjon on jätkuvalt seisukohal, et Hankija ei pidanud samaväärse materjali kasutamise lubamisel RHAD-s loetlema tehnilisi ja muid nõudeid, mis oleksid võimaldanud pakkujal aru saada, millist materjali Hankija peab samaväärseks klaas(fiber)plastikuga. RHS sellist kohustust Hankijale ei pane, st TK p-is 1.6. samaväärse materjali pakkumise lubamisel ei pidanud Hankija RHAD-s eraldi välja tooma samaväärse materjali omadusi.

Hankijal on õigus otsustada, millisest materjalist peab ostetav merepäästejaam olema. Kuid

Hankija pidi teadma seda, mida ta pakkumuste vastavuse kontrollimisel samaväärse materjali kasutamise puhul hindab. Selle, kas pakutud materjal on samaväärne või mitte, pidi Hankija kindlaks tegema pakkumuste vastavuse kontrollimise etapis.

Vaidlust pole selles, et Hankija on Vaidlustaja pakkumust tagasi lükates lähtunud pakutud katusematerjali (SBS) remondi ja hoolduse vajadusest ning asunud seisukohale, et Vaidlustaja pakutud katuse materjal SBS nõuab rohkem ja keerukamat remonti ja hooldust kui klaas(fiber)plastist materjal, mistõttu pole tegemist samaväärsete materjalidega.

7.4. Vaidlustusmenetluses pidi Hankija tõendama, et vaidlustatud Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise otsus on õige.

Hankija on esitanud vaidlusaluses otsuses toodud põhjenduste tõendamiseks H. P. vastused Hankija küsimustele. H. P. on järgmistel seisukohtadel:

- 1) klaasfiiberplast ja modifitseeritud bituumenrullmaterjal (SBS) ei ole samaväärsed;
- 2) klaasfiiberplastiga samaväärne on PMMA ja PU vedelplast;
- 3) klaasfiiberplasti hooldamine on lihtsam, sest piisab vaid pesemisest ja ei ole ohtu, et pinnakate on vigastatud või lahti tulnud;
- 4) SBS-katusekate vajab rohkem hoolt ja jälgimist, et tormid poleks liiteid lahti rebinud, klaasfiiber katus on sisuliselt hooldusvaba, sest puuduvad liited ja mustus;
- 5) SBS-l on palju liiteid ja need võivad aja jooksul lekkima hakata, fiiberplastil puuduvad liited ja oht leketeks.

Vaidlustaja on esitanud viie isiku seisukohad, milledest mh tuleneb, et SBS materjali on lihtne ja odav hooldada/parandada.

Kolmas isik on esitanud kolme äriühingu esindajate seisukohad klaasfiiberplasti kohta – ilmastikukindel, vastupidav, lihtsalt parandatav. Üks neist seisukohtadest on antud H. P., kelle vastused küsimustele esitas vaidlustusmenetluses ka Hankija, poolt.

Vaidlustaja esitatud tõendid (arvamused) ei ole vaidlustusmenetluses suurema tõendamisväärtusega kui Hankija ja Kolmanda isiku omad.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et tegemist on vastuoluliste seisukohtadega selles, kas klaasfiiberplasti ja SBS materjali remont ja hooldus on sedavõrd erinevad, et kahte materjali ei saa pidada samaväärseks.

Vaidlustuskomisjonil ei ole alust kahelda ühegi arvamuse andnud isiku pädevuses, kuid vaidlustuskomisjon arvestab ka seda, et arvamuse andnud isikud on vastava menetlusosalise poolel ja seotud selle menetlusosalise seisundiga vaidlustusmenetluses. Tegemist pole ekspertide arvamustega (RHS § 195 lg 8), vaid vastava menetlusosalise seisukoha täiendamisega.

7.5. Hankija pole öelnud ega ka tõendanud, et SBS materjali ei saa merepäästejaama katuse materjalina kasutada. Hankija otsuse põhjendused ja H. P. selgitused selle kohta, SBS-katusekate vajab rohkem hoolt ja jälgimist, kuna selle materjali puhul on olemas liitekohad (mis klaasfiiber katusel puuduvad), on usutavad (Hankija võiski niimoodi mõelda), kuid vaidlustuskomisjoni arvates ei ole vaidlustusmenetluses esitatud tõendeid ega selliseid põhjendusi, mis veenaksid vaidlustuskomisjoni selles, et üks materjalidest nõuab rohkem ja kallimat hooldust ja remonti.

Vaidlustuskomisjon leiab, et ühestki materjalist merepäästejaama katust ei saa pidada päris hooldusvabaks. Vaidlustusmenetluses ei selgunud see, millised erinevused esinevad nende materjalide hooldamisel ja kas ühe materjali liidetest tulenevalt on hooldus kallim.

Asjaolu, et Hankija on varem kokku puutunud klaasfiiberplasti parandamisega, ei tõenda, et SBS materjali parandamine on keeruline ja kallis. Parandusi tuleb vajadusel teha mõlemast materjalist katustele. Kas ühest materjalist katuse remont ja hooldus nõuavad eriteadmisi ja vastavate tööriistade olemasolu, aga teise materjali puhul see nõutav pole, ei leidnud vaidlustusmenetluses tõendamist. Vaidlustuskomisjoni arvates on erialaseid teadmisi ja vastavaid tööriistasid vaja ükskõik mis materjali parandamiseks.

Samuti pole vaidlustusmenetluses selgunud see, et SBS materjalist katuse hooldus ja remont on klaasfiiberplastist katuse hooldusest ja remondist kallimad.

7.6. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamiseks seal esitatud põhjendustel on vastuolus RHS § 114 lg-dega 1 ja 2 ning TK p-iga 1.6. ning tuleb tunnistada kehtetuks.

Hankija peab Vaidlustaja pakkumuse vastavust RHAD-s sätestatud tingimustele/nõuetele uuesti kontrollima.

8. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse õiguspärasus

Kuna vaidlustuskomisjon tunnistab kehtetuks Hankija otsuse Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise kohta, tunnistab vaidlustuskomisjon hankemenetluse etapiviisilisuse põhimõttest tulenevalt kehtetuks ka Hankija otsuse Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks (õigusvastasele pakkumuse tagasilükkamise otsusele ei saa järgneda õiguspärane pakkumuse edukaks tunnistamise otsus).

9. Vaidlustusmenetluse kulud

Kuna vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse täieliku rahuldamisega, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

9.1. Vaidlustaja on tähtaegselt esitanud taotluse lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks summas eurot käibemaksuta, 13 tunni ja 10 minuti õigusabi osutamise eest tunnitasu määraga 190 eurot käibemaksuta. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustaja kulud on vajalikud ja põhjendatud, Hankijalt kuulub Vaidlustaja kasuks välja mõistmisele lepingulise esindaja kulu summas 2501,67 eurot käibemaksuta ja vaidlustuse esitamiseks tasutud riigilõiv 1280 eurot.

9.2. Hankija ja Kolmanda isiku kulud jäävad nende enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ulvi Reimets